

RAPORT DE ȚARĂ

România

Autori: Dumitru-Tudor Jijie, Irina Guțu, Alina Jije (Eastern Marketing Insights)

Manuscris finalizat în: Iunie 2022

Acest raport a fost realizat pentru proiectul EMEcs (VS/2020/0497), care a primit finanțare în cadrul apelului de propuneri VP/2020/007 al DG Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune a Comisiei Europene.

Opiniile exprimate în raport reflectă doar punctul de vedere al autorilor.

Comisia Europeană nu este responsabilă pentru nicio utilizare care poate fi dată informațiilor cuprinse în acesta.

Introducere

Acest raport a fost realizat ca parte a proiectului „Mediul de piață european în sectorul construcțiilor. Consolidarea liberei circulații a lucrătorilor detașați în UE” (EMECs), cofinanțat de Comisia Europeană și abordând impactul pandemiei de COVID-19 asupra mobilității, condițiilor de muncă și protecției sociale a lucrătorilor detașați în sectorul construcțiilor.

Prin intermediul unui set de activități de cercetare și învățare reciprocă, proiectul își propune să ofere propuneri pentru a sprijini mai bine lucrătorii detașați în cazul unor viitoare pandemii.

Raportul face parte dintr-o serie care se adresează diferitelor țări acoperite de proiect, și anume: Germania, Italia, Spania, Polonia, Portugalia și România.

Studiul combină cercetarea documentară cu interviuri cu părțile interesate pentru a oferi un fundal informațional solid pentru derularea proiectului.

Mai precis, în urma unui chestionar comun, raportul pleacă de la informațiile contextuale, privind măsurile de restricționare a liberei circulații a lucrătorilor și a producției, pentru a detalia: impactul real al pandemiei asupra detașării conform cifrelor și dovezilor disponibile; problemele întâmpinate de companiile implicate în detașare (de exemplu, în organizarea mobilității lucrătorilor sau în furnizarea de servicii adecvate de cazare); problemele întâlnite de lucrătorii detașați (de exemplu, rămânerea blocat în țara gazdă sau confruntarea cu dificultăți în accesarea beneficiilor și ajutoarelor sociale); dovezi ale focarelor de COVID-19 în șantiere, inclusiv informații aferente privind zonele geografice afectate și implicarea muncitorilor detașați.

Anexa oferă lista persoanelor intervievate la care se face referire în text.

Informație contextuală

Pandemia COVID-19 a provocat în anul 2020 o incertitudine profundă pe piața forței de muncă din România și a avut ca rezultat o reconfigurare a condițiilor de muncă. Pentru a supraviețui în condițiile restrictive impuse de situația pandemică, cele mai multe afaceri au fost forțate să se adapteze și să adopte peste noapte soluții care se potrivesc cu tendințele emergente.

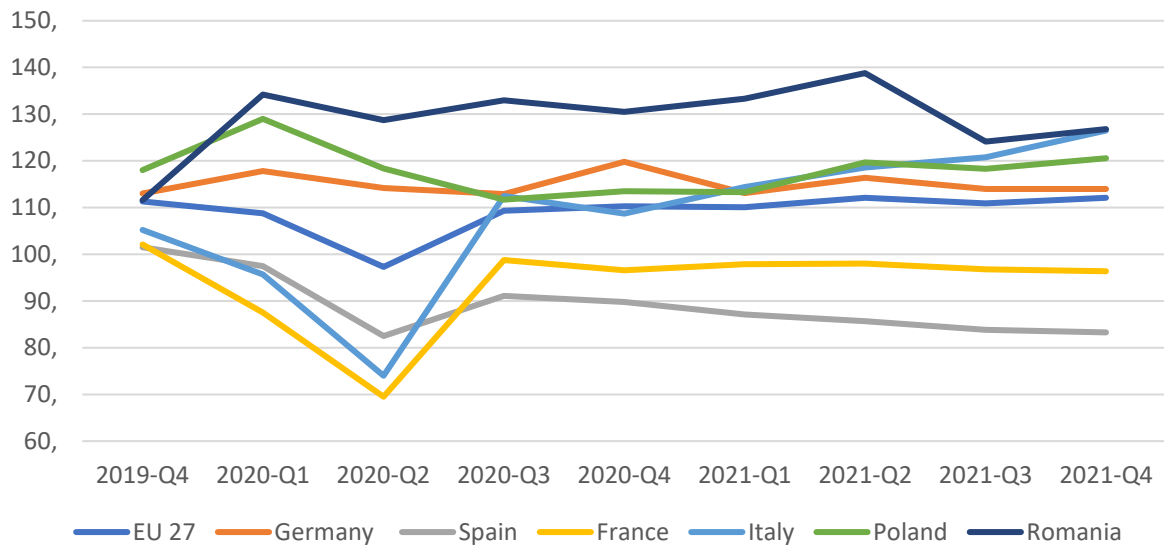
Pandemia nu a avut un impact negativ mare asupra ocupării forței de muncă și a salariilor, în principal din cauza măsurilor luate de stat pentru susținerea economiei în general și a pieței muncii în special.

În acest context, sectorul construcțiilor din România, care a început să crească constant din 2019, după introducerea de facilități fiscale pentru firme și angajați din domeniu, este unul dintre puținele sectoare care a înregistrat o creștere pe parcursul anului 2020. Potrivit Institutului Național de Statistică, în 2020, volumul total al lucrărilor de construcții a crescut cu 16% față de 2019, în condițiile în care, la nivel european, rezultatele indică o scădere a sectorului pe parcursul anului 2020.

Luând în considerare volumul trimestrial al producției din sectorul construcțiilor, datele Eurostat din graficul de mai jos¹ indică faptul că sectorul construcțiilor din România a suferit mai puțin decât cel al altor state membre UE, înregistrând o scădere marginală în trimestrul 2 al anului 2020, dar și o revenire în trimestrul 3. Apoi a urmat de tendință ascendentă în primele 2 trimestre ale anului 2021, înainte de o scădere spre sfârșitul anului 2021 cauzată în principal de creșterea semnificativă a prețului la materialele de construcții.

¹ [https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/STS_COPR_Q\\$DEFAULTVIEW/default/table](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/STS_COPR_Q$DEFAULTVIEW/default/table)

Producția în construcții (2015=100)

Sursă: Eurostat

Marile companii de construcții au fost favorizate în perioada de pandemie pe piața românească din punct de vedere al profitabilității, în detrimentul IMM-urilor, prin accesul facil la contracte publice și private, dar mai ales în ceea ce privește finanțarea. Măsurile de ajutor pentru IMM-uri au fost limitate (ca în multe alte țări europene) la accesarea unor scheme de ajutor de stat, cum ar fi șomajul tehnic sau garanțiile pentru facilitarea creditării bancare.

În timpul pandemiei, firmele de construcții au apelat la ajutorul Casei Sociale a Constructorilor. Prin intermediul acestei instituții, în anul 2020, când nu a fost posibilă continuarea lucrărilor, angajații au beneficiat de 75% din salariu. Concediul medical a fost suportat 100% de către stat. De asemenea, firmele de construcții au avut acces la subvenții guvernamentale dedicate șomajului tehnic, dar nu au folosit acest instrument la scară largă, nefiind raportate întrruperi majore.

În ceea ce privește mobilitatea lucrătorilor în perioada pandemiei, *Orientările privind exercitarea liberei circulații a lucrătorilor în timpul epidemiei COVID-19²*, publicate de Comisia Europeană în martie 2020 (C 1021/03) au cerut o abordare coordonată la nivelul UE, astfel încât lucrătorii frontaliери, lucrătorii detașați, precum și lucrătorii sezonieri să poată continua să treacă granițele interne pentru a-și îndeplini atribuțiile de serviciu în țara gazdă. Aceste orientări au fost publicate în contextul crizei COVID-19 din 2020, când statele membre UE au luat diferite măsuri de control, inclusiv reintroducerea controalelor la frontierele lor interne. Aceste linii directoare evidențiază importanța păstrării liberei circulații a categoriilor menționate de lucrători, în special în cazul în care exercită ocupații clasificate drept „critice” (lucrările de construcții nu sunt însă considerate ca fiind de acest fel). De asemenea, recomandă ca statele membre să permită lucrătorilor frontaliери și detașați să continue să traverseze frontierele pentru a ajunge la locul de muncă, în cazul în care munca în sectorul în cauză este încă permisă în statul membru gazdă, iar controalele de sănătate pentru lucrătorii frontaliери și detașați trebuie să se efectueze în aceleași condiții ca și în cazul cetățenilor (din acele state) care exercită

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2020:1021:FULL&from=EN>

aceleași ocupații. Statele membre ar trebui, de asemenea, să le comunice angajatorilor necesitatea de a asigura o protecție adecvată a sănătății și securității.

La nivel național, în România au fost luate o serie de măsuri începând cu primul trimestru al anului 2020 pentru a limita efectele pandemiei³. Înainte de instituirea stării de urgență (în 16 martie 2020), au fost luate măsuri specifice prin Hotărâri ale Departamentului pentru Situații de Urgență și Hotărâri ale Consiliului Național pentru Situații Speciale de Urgență. Dintre măsurile luate, cu impact asupra restricționării circulației populației (inclusiv a lucrătorilor) în țară și în străinătate, menționăm:

- Persoanelor aflate în autoizolare la domiciliu (perioada de izolare de 14 zile) le este interzis să părăsească țara chiar dacă au achiziționat bilete;
- Suspendarea transportului rutier și feroviar pentru pasageri către și dinspre Italia până la 31.03.2020;
- Instituțiile publice și operatorii economici vor analiza și implementa, pe cât posibil, munca de acasă pentru o parte din personalul lor;
- Izolarea de 14 zile la domiciliu pentru cetățenii sosiți în România din țările în care sunt înregistrate peste 500 de cazuri de COVID-19;
- Închiderea temporară - totală sau parțială - a mai multor puncte de trecere a frontierei de stat.

În perioada 16.03.2020 - 14.05.2020, România s-a aflat în stare de urgență din cauza pandemiei COVID-19. În această perioadă, principalele măsuri legate de pandemie au fost luate prin ordonanțe militare (12 ordonanțe în total).

Menționăm principalele măsuri de impact asupra mobilității populației (inclusiv a lucrătorilor) în țară și în străinătate, cuprinse în ordonanțele menționate mai sus:

Perioada	Măsuri
14.03.2020 – 24.03.2020	<ul style="list-style-type: none">- Suspendarea zborurilor către/dinspre Spania (zborurile către/dinspre Italia continuă să fie suspendate);- Stabilirea regulilor de carantină la domiciliu în caz de îmbolnăvire/contact;- Interzicerea călătoriilor pe timp de noapte (22:00-06:00) – cu o listă de excepții limitate descrise într-o declarație pe propria răspundere scrisă);- Recomandare pentru călătoriile de o zi numai din motive bine întemeiate (inclusiv activități profesionale esențiale, care nu pot fi amânate și nu pot fi desfășurate online);- Limitarea numărului de persoane care călătoresc împreună (mai puțin de 3);- Închiderea mall-urilor și centrelor comerciale, restricții privind organizarea de evenimente etc.
24.03.2020-09.04.2020	<ul style="list-style-type: none">- La data de 24 martie România intră în stare de carantină totală (introdusă prin Ordonanța Militară nr. 3), cu toate acestea, deplasarea de la domiciliu la serviciu și retur este permisă pe baza unei scrisori/unei adeverințe obținute de la angajator;- Zborurile către și dinspre Franța și Germania sunt suspendate pentru o perioadă de 14 zile;

³ <https://stirioficiale.ro/hotarari?page=18>

	<ul style="list-style-type: none"> - Cei care părăsesc locul de carantină vor fi puși în carantină pentru încă 14 zile, se vor confrunta cu amenzi și vor răspunde penal; - Zborurile către și dinspre Spania și Italia sunt suspendate pentru încă 14 zile începând cu 6 aprilie; - Carantină declarată pentru municipiul Suceava și zona învecinată formată din comunele Adâncata, Salcia, Ipotești, Bosanci, Moara, Șcheia, Pătrăuți și Mitocu Dragomirnei. Intrarea/ieșirea din zona carantinată se face doar pentru transportul de mărfuri și provizii pentru populația aflată în carantină. Sunt suspendate și zborurile comerciale de la/către aeroportul internațional Suceava; - Carantină totală pentru orașul Țândărei, județul Ialomița; - Suspendarea zborurilor comerciale, dar și a transportului rutier de persoane către și dinspre Austria, Belgia, Elveția, Marea Britanie, SUA, Iran, Țările de Jos, Turcia și Iran, pe o perioadă de 14 zile începând cu 5 aprilie; - Transportul rutier către Italia, Spania, Franța, Germania, Austria, Elveția, Țările de Jos și Turcia este suspendat pe toată perioada stării de urgență.
09.04.2020-27.04.2020	<ul style="list-style-type: none"> - Lucrătorii transfrontalieri care, la intrarea în România din Ungaria sau Bulgaria, nu prezintă simptome de COVID-19 sunt scutiți de măsurile de izolare la domiciliu sau de carantină. Prin lucrător transfrontalier se înțelege persoana care face dovada că locuiește și lucrează pe o rază de 30 km de o parte și de alta a frontierei de stat româno-ungare și care se întoarce acasă cel puțin o dată pe săptămână; - Zborurile charter sunt permise pentru lucrătorii sezonieri; - Se prelungeste închiderea temporară - totală sau parțială - a mai multor puncte de trecere a frontierei de stat; - Suspendarea zborurilor către și dinspre Italia, Spania, Franța, Germania, Austria, Belgia, Elveția, Statele Unite ale Americii, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Regatul Țărilor de Jos, Turcia și Iran este prelungită în valuri succesive până la 14.05.2020.
28.04.2020-14.05.2020	<ul style="list-style-type: none"> - Se ridică carantina din municipiul Suceava și comunele învecinate după mai mult de 40 de zile, și din orașul Țândărei (după mai mult de 30 de zile).

Pe 15 mai 2020, autoritățile române au decis să nu prelungesc starea de urgență, declarând în schimb *starea de alertă*, care a durat aproape 2 ani, până la data de 08.03.2022. În acest interval de timp au fost cinci valuri de pandemie în țară, care au impus diverse măsuri de protecție sanitară.

Comaniile de construcții au respectat măsurile impuse de autorități, desfășurând o serie de acțiuni precum: întocmirea certificatelor de angajat pentru a se putea circula liber în scop de muncă, asigurarea produselor sanitare, condiții de izolare a lucrătorilor cu simptome de COVID-19 și condiții de testare, informarea angajaților cu privire la măsurile de protecție oferite de angajator, asigurarea termometrelor pe șantiere în vederea monitorizării temperaturii angajaților, limitarea numărului de persoane care călătoresc în aceeași mașină la mutarea lucrătorilor de la un șantier la altul, de la 5 la 3 persoane, amplasarea de indicatoare cu măsuri igienico-sanitare la intrarea pe șantiere. Chiar dacă li

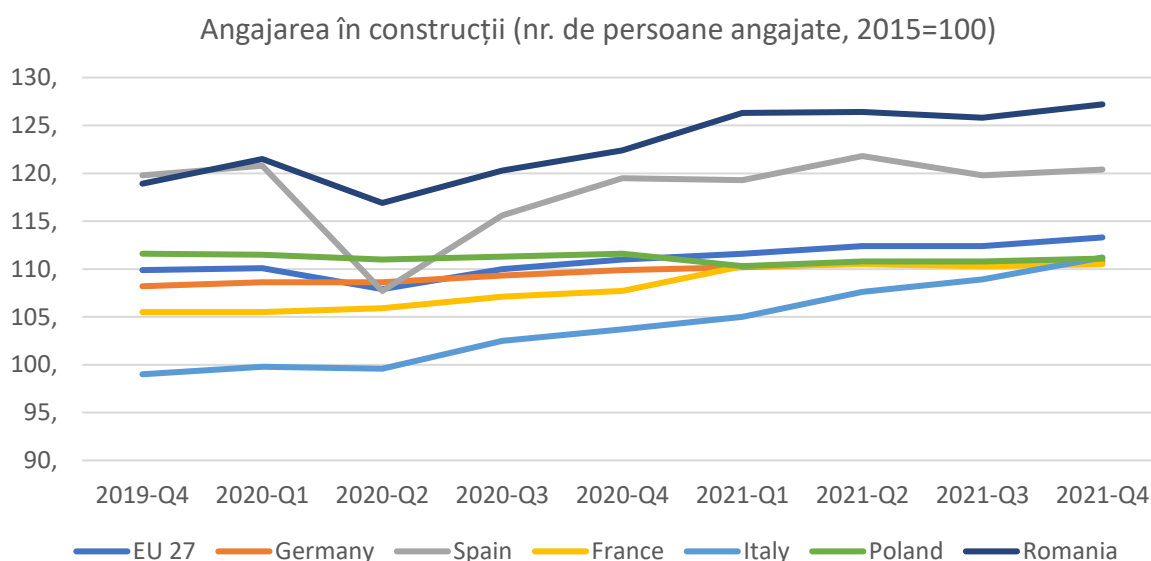
s-au aplicat diferite amenzi companiilor de construcții, aceste măsuri sunt considerate a avea un impact negativ marginal asupra sectorului în perioada pandemiei.

La nivel național, restricțiile de călătorie (cu puținele excepții, menționate mai sus, ale orașelor/zonelor aflate în carantină) au permis totuși mobilitatea angajaților și nu au avut un impact negativ asupra ratei de ocupare a forței de muncă la nivel național în 2020 - pentru întreprinderile care acționează la nivel național. Companiile cu activități transnaționale și-au întrerupt activitățile în străinătate, în principal din cauza costurilor legate de regula celor 14 zile de carantină. La nivel european au fost organizate coridoare speciale pentru lucrători, dar majoritatea participanților la studiu nu au cunoștință de acest lucru.

Deși, potrivit datelor Eurostat⁴, între 2% și 3,5% dintre angajații români și-au pierdut locul de muncă în T2 al 2020, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, rata de ocupare a forței de muncă în T3 al 2020 a fost doar ușor mai mică decât în T3 al 2019 pentru majoritatea categoriilor de vârstă (52,6% în T3 al 2020 față de 53,6% în T3 al 2019). În ceea ce privește câștigurile salariale, s-a înregistrat o creștere de 8,4% a câștigurilor salariale medii nominale nete în decembrie 2020 comparativ cu decembrie 2019.

Cu toate acestea, în ceea ce privește durata săptămânii de lucru, au existat diferențe mari între 2019 și 2020. În T2 al 2020 (când a fost introdusă starea de urgență în România), 11,91% dintre persoane au lucrat mai puțin de 11 ore pe săptămână, în timp ce în T2 al 2019 doar 1,72% dintre persoane au lucrat mai puțin de 11 ore pe săptămână. Potrivit datelor Eurostat, între 10% și 15% dintre angajații din economia locală spun că programul lor de lucru s-a micșorat în T2 al 2020. Procentul celor care lucrează 40 de ore sau mai mult a fost de 78,28% în T2 al 2020, comparativ cu 91,62% în T2 al 2019.

Numărul de angajați în sectorul construcțiilor a suferit, de asemenea, o scădere în T2 al anului 2020 în majoritatea statelor membre UE, România fiind una dintre țările în care o astfel de tendință a fost remarcată (după cum reiese din datele Eurostat prezentate în graficul de mai jos). Cu toate acestea, redresarea a început încă din T3 al 2020 și a fost destul de rapidă. În T4 al 2020, nivelurile de ocupare în sectorul construcțiilor din România le-au depășit deja pe cele din T1 al 2020.

Sursă: Eurostat

⁴ [https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/STS_COLB_Q\\$DEFAULTVIEW/default/table](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/STS_COLB_Q$DEFAULTVIEW/default/table)

Datele furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului arată că numărul angajaților din sectorul construcțiilor în anul 2020 în România a crescut cu 8% față de 2019, marcând un record al ultimului deceniu și ajungând la 416000 de angajați. Acest număr este confirmat de stakeholderii care participă la acest studiu.

Intervievații au estimat un număr de 10.000 de lucrători străini în România în acest an și 20.000 în 2021 și 2020. Cu toate acestea, în perioada pandemiei nu au fost raportate noi sosiri semnificative de lucrători străini în România. Și, potrivit stakeholderilor, există o necesitate suplimentară de 250.000 de muncitori în domeniul construcțiilor.

Pandemia și detașarea lucrătorilor din sectorul construcțiilor

Cele mai restrictive măsuri au fost, fără îndoială, cele luate în perioada stării de urgență (16.03.2020 – 14.05.2020), când călătoriile internaționale au avut de suferit grav, zborurile, călătoriile rutiere sau feroviare suferind suspendări către și dinspre un număr semnificativ de state (conform detaliilor de mai sus), când punctele de trecere a frontierei au fost închise definitiv sau temporar, crescând presiunea asupra puținelor puncte de trecere funcționale. Drept urmare, s-au format cozi lungi la punctele de trecere a frontierei, în special cu Ungaria, care se află pe principala rută pentru cetățenii români care se întorc acasă din Europa Centrală și de Vest. Fenomenul de mobilitate a fost semnificativ mai ales în prima parte a pandemiei, zeci de mii de români fugind de riscul de a fi plasați în carantină în străinătate (mai întâi în Italia, iar apoi în alte țări europene cu reprezentare importantă a forței de muncă de origine română).

Este dificil de a face o deosebire între muncitorii detașați (în construcții sau alte domenii) și restul muncitorilor români care lucrează în străinătate care participă la mișcarea menționată mai sus. Singurul lucru care poate fi menționat este că munca detașată reprezintă o fracțiune foarte mică din totalul lucrătorilor români în alte state europene. În 2020, cetățenii români în vârstă de muncă (20-64 de ani) cu reședința în străinătate în cadrul UE reprezentau aproximativ o cincime (18,6%) din populația rezidentă în România, făcându-i cel mai mare grup național dintre cetățenii mobili din UE. În general, cetățenii mobili din UE au reprezentat în 2020 3,3% din totalul populației rezidente în UE, ceea ce a fost cu 0,9 % mai mult decât în 2010.

În cifre absolute, în 2020⁵ cele mai numeroase grupuri naționale de cetățeni mobili din UE cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani au fost cele din România (2300100 de persoane), Italia (1027800 de persoane), Polonia (1005500 de persoane) și Portugalia. (679600 persoane). În ultimul deceniu, în ce privește creșterea procentuală a cetățenilor mobili din UE ca pondere din populația rezidentă a țării lor de cetățenie, românii au rămas în frunte.

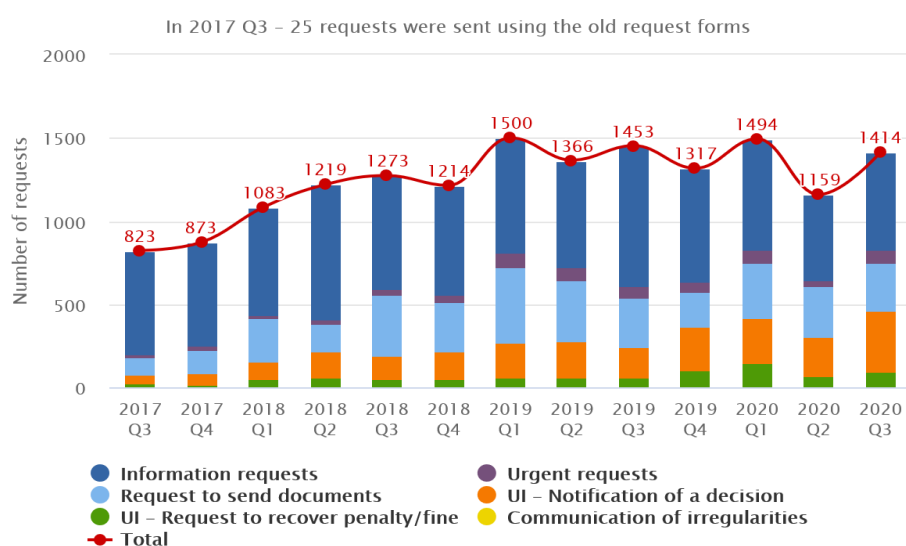
Cu toate acestea, lucrătorii detașați sunt diferiți de lucrătorii mobili din UE prin faptul că rămân în statul membru gazdă doar temporar și nu se integrează pe piața muncii a acestuia, în timp ce cetățenii mobili din UE care merg într-un alt stat membru pentru a căuta un loc de muncă și sunt angajați acolo au dreptul la egalitatea de tratament cu cetățenii din țara gazdă în ceea ce privește accesul la locuri de muncă, condițiile de muncă și toate celelalte condiții sociale și fiscale. În ceea ce privește munca detașată în UE, România s-a situat doar pe locul 14 în rândul statelor UE (50855 lucrători în 2016) și pe locul 17 în ceea ce privește lucrătorii detașați în România din alte state membre (10028). Sectorul construcțiilor a reprezentat 46,5% din totalul lucrătorilor detașați în UE în 2017. Potrivit părților

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_citizens_living_in_another_Member_State_-_statistical_overview#Who_are_the_most_mobile_EU_citizens.3F

interesate care participă la acest studiu, 700000 de români lucrează în sectorul construcțiilor în străinătate.

Ca urmare a pandemiei Covid-19 și a măsurilor luate la nivel național și la nivelul UE, multe companii care furnizează servicii transnaționale și-au adaptat modelele de afaceri și de furnizare de servicii transfrontaliere. Multe companii au renunțat la detașări și chiar la călătoriile de afaceri pe termen scurt pentru o perioadă nedeterminată. Chiar dacă societățile nu au interzis activitățile de deplasare, angajații înșiși au fost reticenți în a călători, reducând și mai mult mobilitatea.

Fără îndoială, în 2020, detașarea lucrătorilor din întreaga Europă a avut de suferit din cauza pandemiei, în special în al doilea trimestru al anului⁶. Scăderea înregistrată în T2 a numărului de schimburi de informații privind detașarea din Sistemul de informare privind piața internă al Comisiei Europene este un indicator al acestei tendințe, deși aceleași cifre indică o redresare spre T3 2020, însă nu dispunem de date statistice privind detașarea lucrătorilor pe sectoare economice în acest interval.

Sursă: Comisia Europeană – Sistemul IMI

Provocările specifice pentru companiile de construcții

Activitatea în sectorul construcțiilor din România a fost neîntreruptă în majoritatea cazurilor și pentru cea mai mare parte a perioadei de pandemie. Continuitatea activității a fost chiar încurajată prin semnale oficiale, cum ar fi scrisoarea deschisă semnată în aprilie 2020 de către ministrul român al Fondurilor Europene și ministrul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor⁷ și adresată beneficiarilor proiectelor de infrastructură și constructorilor implicați în aceste proiecte. În această scrisoare, cei doi oficiali întăresc sprijinul pentru proiectele de infrastructură prin fonduri europene și solicită continuarea activităților de implementare, pledând pentru importanța acestora.

Totuși, măsurile impuse în timpul și după încheierea stării de urgență au încetinit uneori ritmul activității, întrucât toți angajatorii au trebuit să ia măsuri speciale pentru a asigura o distanță socială de minimum 1,5 metri între angajați, lucrul în schimburi cu număr redus de ore (pentru angajatorii cu

⁶ Internal Market Information System – EC - https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/statistics/2020/10/posting-of-workers/index_en.htm

⁷ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/04/ddb9ccd37e07c5b8dadab098eaf7414b.pdf>

peste 50 de angajați). Nu a fost prea dificil, pentru că majoritatea firmelor de construcții lucrează simultan pe mai multe șantiere.

Au fost impuse măsuri speciale angajatorilor și au fost emise ghiduri de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale⁸ în luna mai 2020 privind aspecte precum prezența echipamentelor de siguranță (măști, mănuși), dezinfectanți, afișe specifice legate de COVID-19 pentru angajați la locul de muncă, sau verificarea temperaturii la începutul turelor, însă aceste măsuri au adus doar perturbări limitate ale activității în sectorul construcțiilor. Toate aceste măsuri au fost puse în aplicare de către companiile de construcții din fonduri proprii, cu un impact minor asupra aspectelor financiare.

Activitățile din domeniul construcțiilor se desfășoară în aer liber, astfel încât motivele închiderii șantierelor, respectiv apariția unor focare COVID-19, au fost foarte rare.

Reprezentanții stakeholderilor care au participat la acest studiu au menționat următoarele provocări cu care se confruntă companiile de construcții în perioada pandemiei:

- comportamentul angajaților legat de situația COVID - aceștia aveau o teamă de apropiere și o teamă de munca în echipă, ceea ce a dus la scăderea productivității muncii;
- probleme în lanțul de aprovizionare din cauza restricțiilor de trafic, sau chiar a blocării procesului de producție;
- probleme legate de creșterea prețului la materialele de construcție (de fapt, aceasta este principala problemă legată de COVID pentru sectorul construcțiilor).

Provocări specifice pentru lucrătorii detașați

Reprezentanții stakeholderilor care au participat la studiu au menționat că au existat câteva cazuri de infecții Covid 19 în rândul lucrătorilor detașați, izolate imediat. Participanții la studiu au fost de acord asupra condițiilor bune de trai pentru lucrătorii străini (2-3 persoane într-o cameră, aer condiționat în unele cazuri) și a condițiilor sanitare bune, în conformitate cu restricțiile naționale. Stakeholderii din sectorul privat susțin că niciun angajator nu a riscat să evite restricțiile sanitare obligatorii. În același timp, stakeholderii din sectorul public își amintesc cazuri de amenzi aplicate pentru nerespectarea prevederilor legale (condiții sanitare precare, supraaglomerare), situații de regim alimentar inadecvat în timpul perioadei de carantină, testări insuficiente. În general, se apreciază că lucrătorii detașați au beneficiat de aceleași condiții de muncă ca și colegii lor.

La venirea în România, muncitorii străini au fost testați pentru COVID, ca o acțiune obligatorie. În caz de îmbolnăvire, lucrătorii străini au urmat același protocol ca și cetățenii români, aceleași beneficii sociale și asistență medicală.

Materialele informative oficiale privind măsurile sanitare COVID erau disponibile doar în limba română. La fața locului, lucrătorii străini erau instruiți în limba engleză.

Evidențe ale focarelor de COVID-19 în șantierele de construcții

Există mai multe dovezi de apariție a focarelor de COVID-19 pe șantierele de construcții din România, unele dintre acestea fiind prezentate de către agențiile de știri naționale.

⁸ https://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/2020-05-ghid_revenirea-la-munca-in-conditii-de-siguranta.pdf

Un astfel de caz a fost prezentat de postul de știri Digi24 în august 2020⁹, referitor la un focar pe un șantier de construcții din București (Sectorul 4). În acest caz, 78 de muncitori din construcții au fost izolați după ce au fost în contact cu alți 32 de muncitori, cetățeni indieni, care au fost testați pozitiv pentru COVID-19. Mass-media a făcut cercetări cu privire la condițiile de trai ale muncitorilor, cetățenii locali din cartier intervievați descriind practicile insalubre din jurul barăcilor de constructori și frecvențele socializării în număr mare chiar în fața șantierului, cu care muncitorii erau obișnuiți. Autoritățile au intervenit pe mai multe niveluri în acest caz. Muncitorilor care au fost depistați pozitiv li s-au oferit îngrijiri medicale în spitale de stat și supraveghere în unități medicale auxiliare în funcție de gravitatea simptomelor lor. Toți muncitorii izolați au fost relocați din spațiile de cazare de pe șantier în spații puse la dispoziție de Primăria Municipiului București, cu condiții igienico-sanitare adecvate, în timp ce șantierul a fost pus în carantină până la dezinfecție. Inspectoratul Teritorial de Muncă București a demarat o anchetă completă cu privire la condițiile de muncă și la legalitatea prezenței muncitorilor străini pe șantier. S-a constatat că documentele legale erau în conformitate cu legislația muncii, dar firma a fost amendată pentru nerespectarea prevederilor legale de prevenire a răspândirii SARS-CoV2. Printre neregulile constatate au fost enumerate dotarea necorespunzătoare cu materiale igienico-sanitare, supraaglomerarea spațiilor de dormit, lipsa instruirii specifice pentru prevenirea răspândirii virusului SARS-CoV 2, insuficiența personalului desemnat pentru acordarea primului ajutor și aplicarea măsurilor de prevenire.

Un caz asemănător, mediatizat de Ziare.com în mai 2021¹⁰, a vizat 35 de muncitori indieni care lucau pe două șantiere de construcții din Popești-Leordeni (lângă București). Dintre cele 35 de persoane care au fost confirmate cu infecție SARS-CoV-2, 19 persoane au fost spitalizate, iar 16 persoane care au ieșit pozitive la testul rapid au fost internate în autoizolare la Popești-Leordeni.

Au mai existat și alte cazuri mediatizate de presa din România¹¹ privind focare de COVID-19 pe șantiere de construcții/ șantiere navale, cum ar fi un focar la Șantierul Naval Damen din Galați în iulie 2020 (35 de angajați ai șantierului și 6 angajați ai diversilor subcontractori) sau un focar pe un șantier de construcții din Ploiești, județul Prahova (septembrie 2020).

Dar, potrivit participanților noștri, mass-media a exagerat în aceste cazuri. Cele mai multe dintre ele au fost gestionate corespunzător, fără a se înregistra victime.

⁹ <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/posibil-focar-de-coronavirus-pe-un-santier-din-bucuresti-1357117>

¹⁰ <https://ziare.com/stiri/coronavirus/focar-de-infecție-COVID-pe-doua-santiere-din-popesti-leordeni-1677072>

¹¹ <https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/focar-de-COVID-19-pe-un-santier-din-ploiesti-cate-persoane-sunt-infectate.html>

Lista persoanelor intervievate

Funcția	Organizația	Data
Director Executiv	Elitconstruct SRL	17.05.2022
Manager resurse umane	Grup Construct S.A.	30.05.2022
Manager General	Federația Patronatelor Societăților din Construcții	16.05.2022
Reprezentant	Federația Generală a Sindicatelor „Familia”	25.05.2022
Inspector Șef	Blocul Național Sindical de informare și consiliere pentru lucrătorii români din străinătate	28.05.2022
Șeful Serviciului control relații de muncă	Inspekția Muncii. Inspectoratul Teritorial de Muncă Iași	02.06.2022